

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

67 ÅRGANG

21. APRIL 1955

A V I N N H O L D E T :
DE KRISTNE OG ATOMGALSKAPEN - DEN SOM BER FÅR -
KATOLISISMENS SOSIALE VIRKNINGER I SPANIA - BLIKK
PÅ TIDEN - HØRESPILLET «ENHVER» - LITURGI OG MUSIKK
MÈRE MARIE DES ANGES † - NOTISER - UTENLANDSNYTT

NR.

16

17

NESTE NUMMER KOMMER 5. MAI 1955.

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61.
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87.)
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvarvs kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.
Kl. 19: Aftenmesse.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 9.30: Stille messe m. fransk preken.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 38 02 87.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Ullernchaussen 52, Smestad (Montebello).
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8.15: Høymesse.

ARENDAL:

St. Fransiskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8 og 9: Stille messe. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8: Stille messe.
Kl. 10.30: Høymesse.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 23 751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4221.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse

LILLESTRØM:

St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50 793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

STABEKK:

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25 534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1.
Soknepresten, tlf. 12 238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 24. APRIL: 2. SØNDAG ETTER PÅSKE. Ep. I. PET. 2, 21-25. Ev. Joh. 10, 11-16.
Mandag: Markus, evangelist. Tirsdag: Cletus og Marcellinus, paver, martyrer. Onsdag:
St. Josephs høytidsfest. Torsdag: Paul av Korset, bekj. Fredag: Peter, mart. Lørdag: Katharina
av Siena, jomfru.

SØNDAG 1. MAI: 3. SØNDAG ETTER PÅSKE. Ep. I. Pet. 2, 11-19. Ev. Joh. 16, 16-22.
Mandag: Atanasius, bisk., bekj., kirkelærer. Tirsdag: Korsets gjenfinning. Onsdag: Oktav-
dagen for St. Josephs høytidsfest. Torsdag: Pius V. pave, bekj. Fredag: Apostelen og evang.
Johannes foran Den latinske port. Lørdag: Stanislaus, bisk., mart.

SØNDAG 8. MAI: 4. SØNDAG ETTER PÅSKE. Ep. Jak. 1, 17-21. Ev. Joh. 16, 5-14.

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5,
Oslo. Telefon 42 37 43. Mandag og lørdag:
Kl. 9-13, ellers 9-16.
Abonnementspris: Kr. 18.00 pr. år; for utlandet
+ porto kr. 2.40. Girokonto nr. 15986.
Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på et-
hvert postkontor.
Annonser må være innsendt innen onsdag aften
uken før utgivelsesdatoen (angitt på 1. om-
slagsside).

Ungdomsforbundets lotteri

Tandberg Sølvsuper 6, skap. mod. 4 med
plateskifter og båndopptager m. mikrofon, ek-
stra lydånd og skjøtebånd, alt komplett i
ett skap:

Verdi kr. 2 253.50

Lodder a kr. 1.— i St. Olavs ekspedisjon.
Trekning senest 1. august.

MØBLERT HYBEL

ønskes i Oslo av ung kvinnelig sosialarbeider.
Eksp. anviser.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 4. mai: Medlemmene tar del i mai-
andakten i St. Olavs kirke kl. 19.

Deretter samvær i foreningslokalet. Kirke-
koret underholder.

Søndag 8. mai: Retrett på Vår Frue Villa fra
kl. 9-18.

Leder: Pater Notenboom.

Alle katolske damer er velkommen.

Styret.

Vår ordning med

GAVEABONNEMENT

er blitt populær.
Benytt Dem av det!
Kr. 18.— for et helt år.

Er Deres familie tilstrekkelig trygget?
Hos oss får De den forsikringsform
De har behov for

Gulli & Rokk

Assuransse

Stortingsgt. 22
Sentralbord 33 44 00
OSLO

FYRINGSOLJE

brukes av

Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd. } Oslo
St. Dominikus kirke.
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Katarinahjemmet.
St. Pauls Kirke }
Moderhuset } Bergen
Florida Sykehus }
Øyenklinikken }
St. Josephs Hospital, Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

*

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
Service: Oslo 56 35 92

De kristne og atomgalskapen

Menneskene er belastet med underlige selvmotsgjelsger. Vi fortsetter å nyte livet, eller i alle fall vanen med å leve. Og med *vi* menes deg og meg, store og små mennesker i denne verden. Vi vil gjerne bli forsikret om at det blir en god og varm sommer i år. Vi passer omhyggelig på vår forretning og protesterer energisk når vi får høyere skatt. Vi forsøker å komme oss frem i verden. Våre barns fremtid og hell og lykke ligger oss sterkt på sinne. Vi spør bekymret hvordan det skal bli med trafikken i bygatene om noen år. Vi forlanger nok hus i landet til at alle kan få bo. Men vi kaster et likegyldig blikk på de nesten daglige nyheter som forteller om den galopperende atomfeberen som stormaktene er angrepet av, og som i løpet av morgendagen kan tilintetgjøre oss selv, våre byer, våre kjære, og lage en eneste forferdelig gru av hele vår sivilisasjon. Det er sant at avisene ofrer mer plass på perverse forbrytelser enn på å fortelle om den gradvise «fremgangen» i fabrikasjonen av forskjellige bomber og om virkningene av prøveeksplisjonene. Men så holdes atomeksperimentene også hemmelige. Ikke desto mindre vet vi nok om de moderne våpen til at samvittigheten ikke kan få hvile i fred. Denne halve viten, denne likegyldigheten, *må* ikke fortsette. Vi har virkelig ikke lov til å la forbereidelsene gå videre og ikke forsøke det som står i vår makt for å stanse denne usannsynlige galskapen.

Det blir sagt for å trøste oss og sløve våre sinn at virkningen av bombene er så redselsfulle at stormaktene ikke tør bruke dem, de er redd repressaliene fra den andre eller de andre, for nå er det tre som kan engasjeres i dette eiendommelige eventyr. Det er muligens ikke helt uriktig at all den stund begge parter har atombomben, gir dette en viss internasjonal likevekt. Den fredelige sameksistensen kan få sjanser til å slå rot fordi motstanderne vet de er i stand til å utslette hverandre gjensidig. Når vi andre er engstelige, blir det ansett som meningsløst, ja det blir nesten bebreidet oss. «Dere forstår ikke noe av det hele, det kan komme meget godt ut av dette,» sier politikerne og de som tror de vet.

Vi fra vår side kunne ha litt av hvert å svare. Vi er ikke så sikre som dem. Vi tviler — og uten å unnskyldte for det — på klokskapen til de styrende som har ansvaret for fremtidige begivenheter. Har ikke Churchill, denne gamle britiske statsmann som i det minste er ærlig, nettopp uttalt at det ville være galskap å tro at atomvåpnene aldri blir brukt. Den sunne folkelige fornuft, som ikke kommer med profetier, men med enkle ord uttrykker århundrenes

konkrete erfaring, går i samme retning. Den råder ganske enkelt til ikke å leke med ilden. Men det er ikke slik atomsaken stiller seg for oss. Den medfører rett og slett et samvittighetsspørsmål som engasjerer oss, og som bør bevirke at det blir gjort en kraftanstrengelse for å få i stand en kontrollert avvæpning.

Det er galt å tro at vi ikke vet noe om fremgangen med atombomben og dens virkninger. En må ikke glemme det som hendte i fjor vår med H-bombeforsøkene i Stillehavet, da japanske fiskere fikk skader, hundrevis av kilometer fra eksplosjonsstedet. Vi får dessuten regelmessige informasjonen i «Atomic Science Bulletin» som utkommer i De forente stater. Der skriver amerikanske vitenskapsmenn fritt ut om hva de vet, og sier fra om de skrupler og den engstelse de føler på en måte som avkrever respekt. De bekrefter at det ikke er mulig å holde etterforskningene helt hemmelige, og at ingen må gjøre seg forhåpninger om noen absolutt overlegenhet. De beskriver det de kaller «Helvedets forgård», og de redselsfulle virkninger av de radioaktive skyene som blir igjen i atmosfæren i dager, måneder, ja år etter eksplosjonene. Nå som disse virkningene er kjent, foreslår atomekspertene at forsøksplasjonene må foregå på selve landområdet til den stat som foretar dem. Og de ber innstendig om at antallet av dem forminskes, for hvis de gjentas for ofte kan de forårsake avgjørende forstyrrelser på jordkloden. De forlanger også at sivilbefolkningen må få opplysninger og midler til — i tilfelle atomvåpen blir brukt — å unngå både de verste virkningene og den forferdelige panikken som vil oppstå med det samme et mål blir angrepet.

Vi har altså truselen hengende over oss i og med det faktum at det drives atombombeforsøk. Troverdige vitenskapsmenn sier det. Stillet overfor denne utvilsomme og tragiske kjensgjerning er det som om samvittigheten begynner å våkne i verdensopinionen. De kommunistiske statene driver sin form for propaganda, og den forvirrer oss, for vi er ikke vant til slike kollektive og organiserte samvittighetsutslag. Så er det de amerikanske vitenskapsmenn som har latt sine stemmer høre. England har sett seg tvunget av de realpolitiske tilstander til å sette i gang fabrikasjon av H-bomben, men samtidig er spørsmålet blitt stillet om en kristen nasjon har lov til å gjøre det den synes den er nødt til å gjøre.

Pave Pius XII har sagt sin mening klart og utvetydig og gitt oss et eksempel å følge. I fjor vår tok han kraftig til orde både mot atombombene og mot

Den som ber, får

Av Edvard D. Vogt

Det har vært gitt mange vakre definisjoner av bønn. Den mest meningsfylte av dem er at bønn er *en samtale med Gud*. Her vil vi ikke så meget feste oss ved de oppbygelige ting som kan utledes av denne og liknende definisjoner, men vil behandle bønnen fra en mere praktisk side.

Når mange av oss har grunn til å beklage oss over at vi ber så altfor lite, ligger kanskje årsaken ofte nettopp i dette at vi begynner der hvor vi skulle slutte — med en helt åndelig oppfatning av bønnen. Vi ser på den som en nådegave, noe som må komme spontant fra hjertet, en moden frukt av vår tro, noe fint og hellig, reservert for det innerste lønnkammer. Etter et par mislykkede forsøk på å trenge inn i denne opphøyede verden betrakter vi oss så gjerne i misforstått ydmykhet som uverdige. På grunn av våre synder eller vår manglende tro føler vi oss som hyklere om vi ber. Vi venter og venter på at denne bønnens gave skal komme, og fortsetter i mellomtiden i den tilstand som bare bønnen kan redde oss ut av.

La oss derfor undersøke om ikke en mere jordnær betraktningssmåte fører lenger fram. La oss simpelthen se på bønnen som et stykke hardt arbeid som vi må gjennom, enten vi liker det eller ikke, enten vi føler oss som hyklere eller vi har andre fine og interessante fornemmelser. Et arbeid som må gjøres om vi vil ha visse resultater, — om vi vil ha del i Guds liv og godhet.

Det praktiske spørsmål er ikke om vi vil la oss henføre i «den syvende himmel» hvor bønnen spontant fyller våre hjerter, men om vi vil arbeide i vårt ansikts sved for å åpne oss mot nåden.

Gud respekterer vår frihet. Vil vi ikke ha del i hans liv, tvinger han oss ikke. — Synes vi at vi har fått nok av hans nåde, gir han oss ikke mere. De som ber, får og de som ikke ber, får ikke.

Før vi kan begynne å be, må vi selvsagt vite hva vi skal be om, hva vi kan håpe som resultat av vår anstrengelse. Her er det nødvendig å være meget realistisk. Vi må på ingen måte utelukke muligheten for at Gud vil helbrede våre sykdommer og ordne våre økonomiske anliggender, om vi ber om

de kjemiske og biologiske midlers anvendelse i moderne våpen. Blant annet sa han: «En forferdet menneskehet øyner nå kjempemessige ødeleggelser, enorme områder kan bli gjort ufruktbare og ubeboelige for mennesker, for ikke å snakke om de biologiske følger av atomvåpnene. Blir radioaktiviteten langvarig, kan alle høytstående organismer få de mest skjebnesvangre skader, også menneskene og deres etterkommere.» De praktiske konsekvenser av dette er overlatt til oss. Vi plikter av alle krefter å hjelpe de store internasjonale institusjoner til å gjøre sin plikt, å oppnå at atomkraftens voldsomme energimengder blir utnyttet med fredelige hensikter, så de kan bli en kilde til fremgang og velvære for folkene.

det; men det var langt viktigere ting Gud ville gi oss, da han sendte oss sin Sønn for å forkynne oss det glade budskap at i hans navn vil våre bønner bli oppfylt.

En mann som med sitt eget liv som innsats har klatret opp for å hjelpe en som sitter fast i fjellet, vil ikke slå seg tilfreds med at den forulykkede foretrekker å bli latt i fred og dø. Om denne så, i stedet for å akseptere hjelpen ber om en sigarett, da kan det være at redningsmannen svarer at han nok får vente med å røke til han er i sikkerhet — i et siste håp om at denne utsikt vil få mannen til fornuft. Han avslår altså nettopp fordi han vil den annens beste.

Å be i Kristi navn er å be om det Kristus ofret seg selv for å bringe oss: sitt guddommelige liv og alt det som dertil hører — tro, håp, kjærlighet, anger for vår synd, hjelp i fristelser og i oppfyllelsen av våre moralske plikter. Dette betyr langt fra at vi ikke skal be om rent jordiske ting. Kristus lærte oss jo selv å be om det daglige brød. Men vi må se på alt med troens øyne, som midler som kan hjelpe oss til å oppfylle det virkelige formål med vårt liv.

Men skulle det ikke være nok at vi en gang for alle, i et høytidelig øyeblikk, ber om Guds nåde og så simpelthen stoler på at han har oppfylt vår bønn? Hvorfor er det nødvendig å forvandle bønnen til et anstrengende daglig arbeid? Er ikke dette å tvile på at Gud oppfyller våre ønsker? Er det ikke å innbille seg at det er vi selv som er hovedaktørene i nådens verden?

Nei, bønnens gjentakelse er bare en ærlig og ydmyk erkjennelse av at vi er begrensede skapninger og at det ingen grense er for den nåde vi trenger og som vi kan motta bare vi kommer oss til å be om den.

Det er med bønnen som med det å spise. En kjærlig hånd kan ha tilberedt den beste og mest nærende mat, men det er nødvendig at vi åpner munnen, tar den inn, tygger og svelger den, så fremt vi vil ha noen del i de goder som tilbys oss. Og det klarer seg ikke med en munnfull. Det trengs et helt måltid, og selv ett måltid er ikke nok, — etter noen tid vil vi trenge et nytt.

Vår situasjon skifter hvert øyeblikk, og alltid og overalt trenger vi Guds hjelp for å kunne helliggjøre alle sider ved vårt liv. Vi kjemper mot mektige fiender; verden, kjødet og djevelen. Overlatt til oss selv kan vi ikke slå tilbake angrepene og beholde den nåde Gud allerede har gitt oss. Ved bønnens ufeilbarlige middel kan vi sikre oss uforgjengelige verdier, ikke bare for oss selv, men vi kan også hjelpe andre. Hvem av oss er det som ikke straks kan nevne ti personer som vi daglig har å gjøre med, men som vi aldri har bedt en særlig bønn for? Vil vi noensinne gjøre den kjærlighetsgjerning det er å be for dem, dersom vi venter på at bønnen skal komme spontant uten vårt systematiske arbeid?

Nå, alt dette er vel riktig nok, vil noen si. Men vi har da forsøkt og så bare etterpå erfart at det ikke engang er mulig å konsentrere sin tanke om

Gud og be sammenhengende i fem minutter. Det er da nytteløst å plage seg med det som er umulig!

Hva beviser en slik erfaring? Den beviser intet annet enn at vi har forsøkt å gjøre et arbeid uten å bry oss om de midler som må brukes og uten å tillegne oss den nødvendige ferdighet. Snart to tusen års erfaring i kristen bønn står til vår disposisjon, så hvorfor ikke sette oss inn i dens resultater og midlene frem til dem?

Mange vil finne at det er lettere å be foran et krusifiks eller foran et bilde eller i en kirke, hvor alt er innrettet for å lede tankene til Gud. Den stilling vi inntar kan ha betydning. Vi kan saktens ligge eller sitte, stå eller gå, bare vi ber, — men erfaring viser at det kan være en stor hjelp å knele ned. Det er en stilling med dyp symbolsk betydning.

Mange finner fri bønn vanskelig og ber istedet bøtter skrevet av dem som kjente de religiøse realiteter bedre. Disse kan en da enten lese i en bønnebok eller lære utenat. Og har en lest én bønn én gang da kan en gjerne be den en gang til og igjen og igjen. Dette er ikke noe underligere enn når vi tygger en munnfull flere ganger eller tar flere munnfuller av samme rett. Det betyr på ingen måte at vi reduserer bønningen til noe mekanisk. Vi kan uopphørlig en hel time for eksempel si: «Herre hjelp meg», men vil hver gang kunne legge en full, en ny mening i det vi sier og vil allikevel ikke kunne uttømme innholdet av de tre ordene.

Vanskeligheten, når vi omsider har lært oss å finne ord som uttrykker vår tro og vårt håp, er jo nettopp den å legge mening i ordene hver gang vi uttaler dem. Et godt middel kan være å feste vår fantasi og tanke på en av situasjonene i bibelen — Jesu fødsel i Betlehem for eksempel — og så knytte uttrykkene for vår lengsel og vårt håp til denne situasjonen. Det er dette som gjøres i *Rosenkransandakten*, der femten av Åpenbaringens mysterier betraktes i tur og orden, mens Fadervår og engelens hilsen til Maria gjentas i en særlig rekkefølge. Den er en bønn som passer for alle fordi alle kan legge inn i den sine særlige håp og sitt personlige bilde av Kristus.

Et glimrende middel til å be riktig er det å be sammen med andre, f. eks. med ens ektefelle eller familie. Der hvor to og tre er samlet i Kristi navn, er han midt iblant dem. Dette er en mulighet som står åpen for alle, selv for den mest ensomme. Vi kan nemlig alle be sammen med de hellige, med Guds mor og med alle dem som «har vunnet seierens krone». De er alltid til stede for dem som påkaller deres hjelp i sin bønn. De helliges bønn vil bli hørt fordi de har noe som endog er mere enn den mest fullkomne tro; de står for Guds trone og ser Gud.

Ennå har vi ikke nevnt det viktigste og bærende element i vår bønn: det at vi aktivt forener den med Kristi egen yppersteprestelige bønn og offer for oss. Vår bønn må selvsagt alltid være i Kristi navn. Alt det Gud gir oss, gir han oss ved ham. Men Kristus har ikke bare etterlatt oss sitt navn, han er fremdeles rent fysisk til stede blant oss i Alterets hellige sakrament. Ved å knele foran tabernakelet i en Kirke vil selve vår tilstedeværelse der bli en bønn. Det er først her, i hans nærvær, at vår bønn kan bli fullendt i sann *tilbedelse*.

Dette gjelder enda mere for en andaktsfylt del-

Biskop Wembers konsekrasjon

Den nyutnevnte biskop for Nord-Norge, Hans Høyerverdighet monsignore Johs. W e m b e r, var nylig i Oslo på gjennomreise til Tyskland, der han bl. a. hos sine ordensbrødre skal tilbringe retrett-dagene som etter de kanoniske bestemmelser skal gå forut for en katolsk bispevigsel.

Vigselen er fastsatt til 15. mai i Vår Frue kirke i Tromsø med Hs. Høyerv. biskop dr. Mangers som konsekrerende biskop og biskopene W. Cobben, Finnland, og J. Riih, Trondheim som medkonsekranter.

St. Olav Forbunds årsmøte

vil bli holdt 22. mai i de gamle kirkeruiner i Mari-dalen ved Oslo. Nærmere enkeltheter i forbindelse med årsstevnet vil bli kunngjort i neste nummer av St. Olav samt ved rundskriv.

tagelse i selve Messen, hvor vi like for våre øyne kan oppleve Jesus selv i hans levende virkelighet, i hans inkarnasjon og hans korsoffer.

Messen er en felles-handling, en del av Kirkens offisielle liturgi, den er både Kirkens bønn og Guds svar. Vi betrakter kanskje ofte liturgien som en formalistisk overlevering fra forgangne tider, — noe som enkelte estetisk anlagte personer setter pris på, men som ikke taler til oss. Vi har i så fall forstått lite. Liturgien er fra vår side først og fremst bønn, og fordi den er Kirkens fellesbønn, må den ha fastlagt to ting: *Ordene* som bønnen består av, og seremoniene som er de synlige uttrykk for de åndelige realiteter som bønningen er konsentrert om.

Det vesentlige er at vi forener oss med Kristus og vår neste i Kirken i disse ord og handlinger og at vi derved lar oss løfte opp over våre egne begrensninger, slik at vi kan delta i Kristi eget skapende, fruktbringende liv, — en gudstjeneste i ånd og sannhet etter Kristi vilje.

Kanskje det er noen som er blitt skremt ved at her så sterkt er blitt understreket at bønningen er et hardt og langvarig arbeid. Det ville imidlertid være verre om vi gjorde oss illusjoner som virkeligheten siden ikke innfrir. Det er riktig at det er uendelige tilfredsstillelser i bønningen, i følelsen av Guds nærvær. Men vi må gå en lang veg før vår natur blir tilstrekkelig utviklet til å kunne nyte slike følelser. Vi må her som alltid se det religiøse liv som en *vekst*. Vi begynner på bar bakke med bare et minste minimum av tro og kjærlighet. Først etter en lang periode med tungt grovarbeid vil vi erverve oss egnede redskaper og lære å håndtere dem. Først når vi så har fått opparbeidet en kapital, vil vi kanskje kunne forholde oss mere passiv og la kapitalen arbeide for oss. Vi har da etter Kristi ord opparbeidet oss en skatt i himmelen, og vårt eget hjerte vil da være der og løfte oss opp mot Gud i spontan bønn og tilbedelse.

At vi for vi kommer så langt, må kjempe og arbeide skulle ikke skremme oss. Vi sliter da alle for de rent materielle verdier som vi streber etter i denne verden. Skulle vi da beklage oss over at det krever selvovervinnelse å åpne seg opp mot de guddommelige gaver som vi i all evighet vil kunne glede oss ved?

Edvard D. Vogt.

I fjor høst hadde det argentinske katolske tidsskriftet «*Criterion*» en usedvanlig åpenhjertig artikkel av en spanier, José Maria García Escudero, om de religiøse forholdene i Spania. Forfatteren later til å ha et ekte og sunt katolsk syn på saker og ting, og sier meget som sikkert kan ha interesse også for oss. Det går jo en stadig større strøm av turister til Spania hvert år som gjerne vil lære dette særpregede landet og folket litt nærmere å kjenne. Med Pyreneerne som en effektiv mur mellom seg og det øvrige Europa har spanierne nå i lange, lange tider levet sitt liv upåvirket av de fleste moderne strømninger i tiden, vel særlig på det sosiale område. Menneskene der har en stolt og hard karakter, de lar seg ikke lett påvirke.

Vi gjør oppmerksom på at nærværende artikkel har gjort et så sterkt inntrykk på katolsk hold at den i sin helhet er blitt opptatt i dokumentariske publikasjoner. — Vi utelater med hensikt her avsnittet «Problemet mellom kjønnene», da det var for begrenset til å gi et dekkende bilde av situasjonen.

Familien

Escudero skriver at befolkningen i Spania synes å være delt i to når det gjelder religionen. Det er på den ene siden de borgerlige eller middelklassen som stort sett holder seg til Kirken, og på den annen side arbeiderbefolkningen som for en stor del er kommet bort fra den. Med de borgerlige menes middelklassen i byene og hverken bøndene eller de aristokratiske familier. Som oftest er middelklassens religion mer formell enn personlig og bevisst, og det er kvinnen som på religionens område er det veritable familieoverhodet. De øvrige familiemedlemmers religion blir som hennes, dvs. en katolisisme som er svært fromhetspreget og som er tilstrekkelig for barna så lenge de er barn, men ikke når de kommer til overgangsalderen. Når dens problemer melder seg, intellektuelle, seksuelle, når tvil og lidenskaper begynner å plage sinnet, hvilken hjelp får de unge i hjemmet? De finner nok en god familiemoral der, ekteskapet som institusjon settes høyt, utroskap er utroskap — særlig da morens. Spanierne elsker barna sine, som ikke desto mindre tilbringer dagen på gaten, vel fordi det ikke finner interessante nok beskjeftigelser innen fire vegger. Dette igjen kommer nok av at kvinnen i familien er mor og inlet annet. Når barna kommer, er hun ikke lenger hustru, hun og mannen kan vel fortsette å elske hverandre, men det sanne vennskapsforhold som trekker alle familiemedlemmene inn i kretsen og danner en virksom gruppe, det mangler. Barna finner ikke et miljø hvor de kan komme og finne en løsning på sine problemer, i alle fall ikke når ungdomsårene nærmer seg.

En slik familie er mer borgerlig enn katolsk, eller snarere, den gir inntrykk av å være katolsk fordi den er borgerlig. Den har sans for arbeide og forutseenhet, ofte blir den besatt av tanken på morgendagen, på et «sikkert» yrke — mødrenes gyldne drøm. Men derfra og til å bli besatt av tanken på penger og fortjeneste, er det bare et lite skritt. I en slik atmosfære blir religiøse kall ofte kvalt, det tenkes og tales alt overveldende om materielle ting. Nå er det dog i Spania også mange familier hvor det motsatte kan sies, i stadig flere og flere hjem er det et godt kameratskap mellom foreldre og barn.

Katolisismens sosiale

Det intellektuelle grunnlag

For en god del spaniere er religionen godtroenhet, følelse, rutine og uvitenhet. Det ville være impertinent av meg, heter det hos artikkelforfatteren, å komme inn på presteskapets intellektuelle utdannelse, men jeg tør likevel si at vissheten om at Kirkens lære er sann kan bli en besettelse som stenger for nye måter og midler når det gjelder å komme i kontakt med mennesker. Og så er det katolikker som har skrekk for alle moderne ytringsformer, og som dermed bygger en mur mellom de evige sannheter og den moderne tid. I perioder hvor vi særlig trenger Kirkens intellektuelle hjelp, blir vi overlatt til oss selv med vår angst og uvisshet.

Katolikker i Spania blir selvfølgelig også både journalister og sosiologer. Men de tar ikke opp emner som teater, kino, radio, televisjon, den moderne roman — antagelig fordi de vet at alt dette er blitt underkastet sensur. Men ovennevnte er de viktigste midler til å nå moderne mennesker, og mange prester kjenner dem ikke engang. De er ikke blitt opplært til å bruke dem. Men på denne måten skapes det et uforenlig forhold mellom katolisismen i Spania og den moderne verden, og det tvinger katolikkene til å dele seg i to, hvorav den minste delen blir forbeholdt en religion som fremstilles slik at de nesten ikke forstår den.

Denne tingenes tilstand går ikke i våre dager. Nå trenger menneskene en katolisisme som ikke bare er troens arnested, men som tør risikere å møte verden slik den er i dag. I Frankrike blir det gjort dristige forsøk på en tilpassing. Det har sine farer, men nye måter må prøves, og en ser da også spredte forsøk hos oss i Spania. Vi er bare på begynnerstadiet, det som kalles religiøse filmer for eks., er det rene sukkertøy. Flere av våre kirker er stuvende fulle av glansbilder og krimskrams, som er en plage for alle med kunstnerisk sans. Men som sagt, det er tilløp til fornyelser, og bare det faktum at noe er begynt, er en støtte og oppmuntring for ungdommen som også vi som var unge for tyve år siden gjerne skulle hatt.

Prestene

Den spanske ungdommen har mottatt religiøs innflytelse fra familien, fra skolen, fra det sosiale miljø. I den senere tid er det dessuten dannet katolske ungdomssammenslutninger og sentrer for åndelige øvelser. Hvilken rolle spiller så prestenes innflytelse? Jeg mener da ikke prestene som formidlere av Kirkens sakramenter, men deres menneskelige egenskaper, presiserer Escudero. Enkelte sier at den moderne religiøse litteratur nedsetter presten fordi den fremhever det mer menneskelige, men det er neppe riktig. Ved å se mennesket i presten blir en seg mer bevisst mysteriet Gud i presten, liksom en kommer nærmere det guddommelige i kirken ved å betrakte dens liv her på jorden. En erfarer dette til og med overfor en dårlig prest, hvor meget sterkere da overfor en god prest, hvor ufullkommenheten ikke skygger for lyset fra et liv i hengivenhet og offer. Det er ikke lenge siden vi så prester dø for sin religion, vi bør ikke glemme det. Men var deres liv på høyde med deres død?

virksomheter i Spania

Problemet er ikke dårlige prester, heller ikke rike, for i alminnelighet er prestene både fattige og gode, men det gjelder funksjonærpresten som fort og adspredt døper og vier, preker og hører skriftemål med bruk av faste ordklistre. På sitt kontor ivaretar han administrative funksjoner — som det var bedre å overlate til andre — med en likegyldig mine og glemmer at han er prest. På den måten går mangen anledning tapt til å komme i kontakt med mennesker som kanskje aldri er innom en kirke uten for å få døpt et barn eller for å gifte seg.

Vi fordrer forferdelig meget av prestene, særlig vi som ikke forlanger noe av oss selv. Men har ikke mange prester vært tilbøyelige til å strø mer sukker enn salt — det blir lagt mer vekt på å være gudelig enn å være *religiøs*, i stedet for religion blir det moral og subtile distinksjoner mellom tilgivelige synder og dødssynder. Det var nesten forfriskende da våre prester kom til fronten i uniform og avla alle spissborgerlige begreper og forsiktighetshensyn. Men det er langt fra bare prester av denne typen, en har også sett mange legfolk bli rene karikaturer, kledd i sort, utvortes fromme, forsiktede i all sin ferd. De får liksom redusert kristendommen til å bli en krystallbolle som de går omkring med i hendene, dødelig redde for at den skal knuses ved det minste støt.

Vi har hatt en del katolikker med en sosial innstilling som har gjort meget fortjenestefullt arbeide, men det har mest vært sosiologer. De sistnevnte har fått noe uheldig hengende over seg, og det er nok fordi deres katolisisme har vært mer preget av ubesluttsomhet og frykt enn av kjærlighet: den evindelig tilbakeholdne som innskrenket seg til å svare på de spørsmål som ble stillet, engstelig for alt — kino, moderne tanker, arbeiderne, radioen. Alt dette fikk en ung spanier for tyve år siden til å tro at katolisismen var en utvannet religion. Derfor er det vel at vi i våre dager ser dens menneskelige grunnlag mer fremhevet, og bl. a. opplever den moteretningen i litteraturen som understreker det menneskeliges guddommelige verd.

Det vi spanske katolikker trengte, var å bli rystet, å bli vekket til nytt liv. Og det bevirket borgerkrigen. Da kom det for en dag at for svært mange var religionen noe langt mer enn rutine. De hadde ikke forstått å gjøre den levende, men nå var de likevel villige til å dø for den. Det kan trygt sies at siden da har det vært liv i katolisismen i vårt land. Tidligere hadde det gjort seg gjeldende en skjebnesvanger forenkling, det var «de gode» og «de dårlige» ettersom de var praktiserende eller ikke. Det ble klart at feilen lå slett ikke alltid hos de ikke-praktiserende, men at det hvilte et tungt ansvar på de såkalte «gode» for at tilstanden var blitt som den var. Da krigen var over, kan en si det var en alminnelig religiøs vekkelse blant de «borgerlige» katolikker, samtidig som en også kunne konstatere at en stor del av befolkningen levde helt utenfor Kirken.

Arbeiderbefolkningen og Kirken

I Spania er det blitt slik at både på landet og i byene er det hovedsakelig de fattige som står utenfor Kirken.

Vi er likevel neppe det som franskmennene kaller et misjonsland, innvender forfatteren. Det er svært få som ikke tror på Gud. Men det er mange som ikke tror hverken på Kirken eller på de kristne. Det er det største problemet som vi har å løse.

Vanskeligheten kommer for en stor del av at katolisismen hos oss er blitt så avstumpet. I spørsmål- og svarspalten til et religiøst tidsskrift leser en stadig slike ting: Kan jeg motta den hellige kommunion i en nylon-regnfrakk, er det tillatt å kommunisere dagen etter bryllupet, er det synd for en telefonfunksjonær å lytte til nygiftes samtaler? Utallige er spørsmålene i forbindelse med maleriutstillinger, med gallakjoler, med nylonstrømper. Så er det hushjelpen som har stjålet ting i huset fordi hun er for dårlig lønnet og bileieren som spør om han bør ta med fotgjengere på landeveien. Nesten ingen spør eller snakker om sine sosiale forpliktelser. Katolisismen i Spania tar bare sikte på den personlige frelse, få faller på den tanke at han har en neste! «Vi kan da ikke være forpliktet til å hjelpe ham økonomisk?» Men den sosiale sans kan jo ikke skilles fra kristendommen, alle lemmer på det mystiske legeme er solidariske. Det ville være bra om vi helt ærlig kunne si disse berømte ord til folkemengden: «Jeg trenger ikke hverken sosialisme eller kommunisme for å gjøre godt mot dere!»

Den logiske følge av dette er at arbeiderne opprettholder klassekampen. De gjør seg ingen forhåpninger om reformer av skikk og bruk, men de tror bare at de kan oppnå forbedringer ved å bruke makt. Og de slutter seg bare til dem som er besjelet av en effektiv sosial følelse. Kirken og dens sosiale lære har de ingen tiltro til. En kan si at Kirken har sagt fra om de sosiale forpliktelser og at det ikke er dens skyld at de pavelige rundskriv og biskopenes hyrdebrev ikke er blitt hørt. Men er det nå tilfelle at det er blitt sagt nok fra om dette hos oss? Det er blitt preket, men uten å gjøre saken konkret og med altfor stor forsiktighet. I arbeidernes øyne er kirken «borgerlig», og de føler seg ikke hjemme i den. De har følelsen av at en vil gjøre dem til kristne, dvs. til en slags middelklasseborgere, og det står for dem som forræderi overfor deres egne.

Det viktigste for oss nå er å bli klar over at vi ikke lever i et virkelig katolsk samfunn. Det å kunne se klart er en egenskap som Paven setter høyt hos franskmennene; men som vi har svært vanskelig for å tilegne oss. Vi har blikket rett mot vår egen faste menighet bare, og tror at alle som bor innenfor dens grenser er katolikker fordi de er døpt. Men menigheten må ikke oppfattes som et sentrum for en engang for alle opprettet kristenhet, men som et springbrett for en kristenhet som når ut over ukjent land og hvis grenser går foran vår egen stuedør. Det gjelder å forstå at Kirkens organisasjonsnett som omfatter hele landets geografiske område, ikke når en stor del av det en kan kalle det sosiologiske område. Og videre å forstå at de anstendige menighetsmedlemmene ikke er de viktigste, men alle dem som befinner seg utenfor. Jesus oppsøkte det fortapte får, men vi, vi lar de niognitti andre unnsnippe for å beholde bare det ene trofaste, og vi sørger for at dette får det så kjedelig at det til slutt løper sin vei det også.

Det må være arbeidere som går til arbeidere, mennesker som taler deres språk. Det må ikke bli en kirke for de dårlig bemidlede i samfunnet og en for

■ Under titelen «Vi er blitt provins» bringer det konservative studentbladet «Minerva» i et nylig nr. (4) et intervju med forfatteren Jens Bjerneboe. Som i en artikkel «Horisont», hvor han er medarbeider, holder Bjerneboe et friskt oppgjør med hva han kaller «nasjonal-radikalismen» i Norge, og som han gir skylden for vår kulturelle isolasjon. Det er uvørne, men velkomne ord i jubileumsåret for 1905, og et usvikelig sympotom på at nå utdør Fridtjof Nansens og Roald Amundsens og Christian Michelsens samtidige, og en ny generasjon, for hvilken «det rene flagg» er historie og intet annet, overtar:

«I Norge har nasjonalismen vært en tragedie. Den er en barnesykdom vi fikk med vår altfor sene selvstendighet. Men den har isolert landet på en forunderlig måte. Den radikalismen som slo opp vinduet til Europa i slutten av forrige århundre, lukket det deretter forsvarlig igjen. Den lot seg oppsluke av nasjonalismen og kjørte oss inn i den mørkeste provinsialisme. Der er fremdeles ingen tegn til at vi holder på å rive oss ut av det provinsielle. Selv om ikke nasjonal-radikalismen er eneherkende i kulturlivet, så regjerer den i mange andre former. Det er som om vi har sittet over siste dans.»

Bjerneboe nevner det lite oppløftende ved å se «sønnene til de gamle motdagister som nå sitter og regjerer i departementene og har overtatt sine fedres meninger kritikkkløst, som enslags petit-utgaver. Meningskomplekser som var nye og aktuelle i 20-årene, men som i dag hører fortiden til.»

Og blant de fornyende kulturimpulser som bryter inn i vår isolasjon nevner han også den katolske roman:

«Den representerer et incitament av langt større intensitet enn modernismen. Katolisismen står for meg som en fantastisk vital konservatisme med et radikalt religiøst livssyn.»

middelklassen, men det gjelder å føre alle mennesker til den samme kirke. Den borgerlige middelklasse må forsøke å bli mindre «borgerlig», det gis former for veldedighet og faderlig klapping på ryggen som kan virke direkte sjokkerende. Hver samfunnsklasse kan likevel gi katolisismen sin særegne form, akkurat som hver enkelt nasjon setter sitt preg på den. Velutdannede sosiologer kan svært ofte ikke snakke med en arbeider, de har intet felles med ham. Det trenges mennesker som forsøker å legge av sine feil og være gode kristne. Det er de som vil kunne forstå og løse de sosiale problemer.

Den største feil hos oss spanske katolikker er antagelig at vi ikke riktig kan se forholdene slik de er, og vår største synd er stoltheten. Vi burde ikke tenke så meget på at vi er de beste, men på at vi står i søkelyset. Martyrene under borgerkrigen oppnådde kanskje en utsettelse for oss. Men den er snart utløpet nå. Vil vi kunne betale når forfallsdagen kommer? Hva kan hver enkelt av oss gi Gud når timen er kommet da vi skal møte ham? Nepe annet enn vår skrøpeligheit. I hvilket land forøvrig kan katolisismen rose seg og si at her er den best? *Ett* godt tegn er det i allfall hos oss: Svært mange føler seg uvel når Paven taler om den ekte, livskraftige og apostoliske katolisismen i vårt land. Da tenker vi, hans sønner, at vi burde anstrenge oss langt mer for å kunne fortjene den ros han av sin faderlige godhet gir oss.

■ Scene: Nasjonalgalleriet en hverdagsformiddag i 1955, på utstillingen «Gamle Mestere» — foran et sen-middelaldersk maleri: «Jomfru Marias død». Guiden — en ung mann — forklarer en skare lyttende ungdom at «folk var så naive og troskyldige i sin oppfatning den gangen at de trodde sjelen var (!) et lite barn som kom ut av munnen på den døde og ble båret bort enten av Kristus eller av Den Onde.»

Til sammenligning:

Scene: Universitetets Aula, en hverdagsformiddag i 2055 foran Edvard Munch's freske «Historien». Guiden — en ung mann — forklarer for en lyttende skare ungdom at «folk var så naive og troskyldige i sin oppfatning den gangen at de trodde historien (som vi vet er en vitenskap!) var en gammel mann som hadde mye å fortelle.»

Akk! Symbolikken faller vanskelig for oss barn av teknokratiet!

■ Kan dogmatisk kirkestrid oppfattes som et tegn på kristen vitalitet? Påstanden lyder fremmed og uantagelig for katolske ører. Som et dypere fast grunnlag under alt hva katolikker kan strides om så fillene fyker: arbeiderprester og skolepolitikk og meget annet, ligger enheten i det doktrinale når det gjelder de vesentlige religiøse livsspørsmål.

Men thesen har vært fremmet som enslags forklaring på den ofte bitre uenighet som er kommet til orde i norsk luthersk kristendom etter siste krig. En innsender i «Morgenbladet» (24/3), stud jur. Lars Roar Langslet vil åpenbart ikke la seg binde denne forklaringen på ermet:

«Kampen er et vitalitetstegn, heter det nå. I vår kirke ligner den snarere et degenerasjonstegn. Vel kan man si at der er adskillig liv og rørelse i en hær der soldatene går løs på hverandre med stokker og stener, men en slik hær duger ikke til å gå i krig. Under sin anstrengte fryd over splittelsen innenfor den norske kirke bør ikke de stridende parter glemme at det er kirkens primære oppgave å kjempe på liv og død mot hedenskapet, som Sigrid Undset uttrykker det, ikke å kjempe mot seg selv.»

■ Konvertitten som mental type har unektelig sitt eget særpreg som lar seg beskrive psykologisk, uansett hva man konverterer til og konverterer fra. Hans iver for å brenne sine gamle og forkynne sine nye guder kan gå over gevinn. På den ene siden har han — i det minste subjektivt — som regel opplevet likefrem sjokkartet overgangen fra det som han trodde var sannheten til det som faktisk viste seg å være det.

I en uttalelse, som vi med velberådd hu stjeler fra vår seriøse kollega, det svenske tidsskriftet «Credo», peker den store tyske forfatterinnen Gertrud von Le Fort med megen klokskap på hvordan den katolske konvertitt er et menneske som har fått del i en altforstående *universalitet*. Det burde bli bestemmende for hans holdning til hans egen fortid:

«Konvertitten er ikke, som en misvisende forklaring ofte vil gjøre gjeldende, et menneske som understreker den smertelige konfesjonelle splittelsen, men tvertom et menneske som har *overvunnet* denne. Hans egentligste opplevelse er ikke opplevelsen av en annen tro som han går til, — hva han opplever er enheten i den tro som velder inn over ham. Det er barnets opplevelse når det oppdager, at dets egentlige religiøse eiendom — protestantismens sentralt kristne trosverdier — ikke bare utgår fra Moderkirkens skjød, men også lever videre og vernes om der. Det dreier seg altså her om klar innsikt i dette, at trossplittelsen mindre er en troens enn en kjærlighetens splittelse, og at en teologisk løsning av troens splittelse aldri kan finne sted før en opphevelse av kjærlighetens splittelse allerede foreligger.»

■ Geistlige skribenter kan ofte ha et rundt, konvensjonelt sprog som kan gjøre en redaktør fortvilet. I Norden har vi (minst!) én katolsk unntagelse, så ruvende i sin glade og uvørent personlige originalitet at han alene rokker ved selve regelen. Nå er nemlig pastor Peter Schindler ute igjen

«ENHVER»

Norsk Rikskringkasting hadde i påskeuken et utmerket tiltak: Radioteatret oppførte Hugo von Hofmannsthals gjendiktning av det gamle spill om Enhver, — spillet om den rike manns død; oversettelsen er utført av Jens Bjørneboe.

«Jedermann» har en egen stilling i Hugo von Hofmannsthals verk. Hofmannsthal var en dikter som mestret det tyske språk i dets edleste klassiske form. I fellesskap med Stefan George og i motsetning til den i hans tid herskende naturalisme førte han den store tradisjon fra Goethe og Hölderlin videre uten noengang å bli epigon. Denne ny-klassiske dikter ga nå i «Jedermann» et gammelt folke-eventyr i en folkelig, lett dialektisk, man kunne si: romantisk form. Dette eventyr er gått gjennom folket fra middelalderens tid, og det er blitt gjenstand for sceniske fremstillinger både på tysk og engelsk. Hofmannsthals store språkmesterskap viser seg her i hans uforlignelige sikkerhet i å gjøre en arkaisk, primitiv språktone levende og naturlig uten å bli naturalistisk eller maniert.

Historien om den rike mann som plutselig blir hentet av døden, som ser seg forlatt av sine kumpaner, og endelig finner trøst og salighet i anger og tro, er her fortalt med den inntrengende enkelhet som karakteriserer all stor kunst. **E n h v e r** er ikke noe dårlig menneske, — han er som folk flest, nettopp enhver, glad i livets goder, interessert i sin verdslige materielle suksess, nokså god-

i det danske «Catholica» (1.) i en glimrende opplagt artikkel om «Katholicismen som Katholikkerne selv ser den». I sin konsentrerte form er den (på riktignok hele 18½ sider!) en hel liten «Summa catholica» som når å nevne alle vesentlige sider ved det katolske mysterium og katolikkens livsforklaring. Den kan følgelig ikke resymeres, men må leses i sin helhet som den bedrift av en syntese den er.

Ikke minst interessant er det å se forfatteren påpeke innledningsvis at strømmingen i retning av katolisismen etter siste krig, som også har gjort seg merkbar hos oss i Norge, er en naturlig følge av vår vei inn i internasjonaltet: kommunikasjonene, reisene, litteraturen, filmene, radioen og politikken trekker oss ut av vår nordisk-lutherske *splendid isolation*, hvilket uunngåelig fører med seg at katolisismen rykker frem på en av førsteplassene i vår oppmerksomhet og problematik: Dissenterne viste seg, utenfor den hjemlige anedam, å være selve verdenskirken.

Pastor Schindler peker velsignet klart på at innslaget av tragedie i Kirkens besettende drama i verden alltid lar seg tilbakeføre til at katolikkene ikke er på høyde med katolisismens sannhet og hellighet. Feighet, uforstand, uansvarlighet, kort sagt menneskets synd, har satt overstyr så meget av Guds Rikes energi.

«Men ethvert Regnskab har ogsaa Aktiver: Bortset fra det guddommelige i Kirken — Læren, Sakramenterne, Embedet, Messen — ser jeg dens største Aktiv i det Faktum: at den, trods alt, *fungerer*, mens baade Stats-, Lands-, og Folkekirker gaar Oplosningen imøde. Den gør det, baade ved i stigende Omfang at drage religiøst sunde Sjæle til sig og ved at besidde Organer for Udskillelse af, hvad der af væsensfjendsk har indsneget sig i den — en Funktion de nævnte Trossamfund ikke har Organer for, saa de drives til at vige Skanse efter Skanse af, hvad der en Gang var Kristendom, samtidig med at de ophører med at virke tiltrækkende paa de Folkemasser, der er religiøst forvirrede og ofte helt uden Religion, men visseilig ikke uden religiøs Trang.»

Men les hele artikkelen!

Fr. Candidus.

modig, men tankeløs og helt tilfreds med seg selv. Og stilt ansikt til ansikt med døden må han oppleve at han har tatt helt feil, av livet, av sine livsfeller og av seg selv.

Hofmannsthal som skapte denne gjendiktning som moden dikter, da han var 38 år gammel, hadde allerede som ganske ung, som 19-åring, tatt opp et beslektet tema i sitt spill «Der Tor und der Tod». Der dreier det seg om den åndelige bankerott av den rene intellektualisme som først gjennom døden erfarer livets mysterium, ja opplever livet for første gang. Her, i «Jedermann» dreier det seg om nytelsens og livstørstens bankerott som først gjennom døden erfarer livets tomhet og meningsløshet så lenge livet ikke er forankret i en sikker og vitende tro. I «Der Tor und der Tod» var det det høyeste spirituelle, endog halv-asketiske raffinement som viste seg tom; i «Jedermann» er det den groveste materielle livslyst som viser seg å være ikke mindre tom.

I kringkastingsens fremstilling kom det vesentlige utmerket fram: Enhvers livsglede og dødsangst, hans selv-sikre verdslighet temperert av en viss godmodighet, kumpanenes falske vennskap i motsetning til morens dype og rene tro og kjærlighet, livets uekte lystighet i motsetning til dødens ekte alvor. Den artistiske virkning av dette hørespill var desto mer beundringsverdig, da originalen i høy grad er et skuespill som vil sees. Det er ikke tilfeldig at «Jedermann» i iscenesettelsen av Max Reinhardt i front av domkirken i Salzburg ble en europeisk kunstnerisk sensasjon, og opphav til vår tids årlige festspill-uker i Mozarts by.

Men ett ord til oversettelsen: den særegne tyske språktone i dette lille mesterverk har ikke funnet noen gjengklang i norsk språkdrakt. Ganske bortsett fra det dialektiske i originalen som er forsvunnet i oversettelsen, er Hofmannsthals dikt helt rimet, — det er gjennom rimet at språket får sin særegne rytme og musikk. Dette har Bjørneboe ikke maktet, og en er fristet til å spørre om det ikke ville ha vært å foretrekke å foranstalte denne vellykkede sending med basis i Johannes Jørgensens danske oversettelse, utkommet på ny i 1954 på Arne Frost-Hansens Forlag, København.

M. F. B.

En uforlignelig bok om en uforlignelig by

Vi har i den senere tid fått en rekke glimrende illustrerte bøker — og «Assisi, Bilde einer Stadt» glir godt inn i rekken av de store billedbøker. Det er i ett og alt en kvalitetsbok, som får den «umbriske perle» til å funkle i sin fargeprakt og skjønnhet. Boken gjør Assisi lys levende for en, og får enhver Assisi-farer til å drømme om et nytt opphold i den vidunderlige by, og får den som ennå ikke har vært i Assisi, til å føle en heftig utferds-trang.

Det stille og uimotståelige ved Assisi særpreger denne bok, som inneholder ca. 90 storslåtte fotografier, med alle Assisis severdigheter fra fortid og nåtid, og frem for alt med alt det typiske ved helgenbyen.

Forfatteren Reinhold Schneider har i et forord fanget inn den lokale stemningen, og dr. Hans Krömler har på 10 sider skrevet en uovertruffen studie omkring Assisi. Teksten slutter seg på en utmerket måte til fotografiene, og den gir en verdig omfatning til de mange fine treff som Karl Jud har prestert med sitt kamera.

Aldus Manutius Verlag er å lykkønske med denne bok, som må bli en suksess.

Helge Røstad.

Liturgi og Musikk

Gregoriansk musikk lære VI.

Det som, ved siden av den frie rytme, særpreger gregorianske melodier, er toneartene de er skrevet i. Det dreier seg ikke her om alminnelig dur og moll, som i nyere musikk, men om de karakteristiske tonearter som allerede antikkens Hellas hadde funnet fram til, og som, etterat kristendommen hadde adoptert dem i sin musikk, er gått over i historien under navnet «kirketoneartene». Nyere musikk har som bekjent bare bygget på to tonearter, dur og moll, og innskrenket seg til å transponere disse to til skalaens forskjellige trinn. Kirketoneartene er åtte i tallet, med hver sin struktur og karakter. De gamle grekere dannet en skala på hver tone i vår C-dur skala, og ga de viktigste av dem navn etter folkestammene. Slik fikk f. eks. dorisk, frygisk og lydisk toneart. Og av disse hovedtoneartene ble det dannet andre, avledede tonearter.

I gregoriansk sang finner vi det samme. Til å begynne med var det fire hovedtonearter, som man kalte *autentiske*. Senere føyde man til fire avledede tonearter, og disse ble kalt *plagale*. I stedet for de gamle navn etter de greske folkestammer, fikk toneartene praktiske tallbetegnelser. Først ble de fire hovedtonearter kalt Protus, Deuterus, Tritus og Tetrardus, dvs. 1ste, 2nnen, 3dje og 4de toneart. Men så gikk man over til å nummerere autentiske og plagale tonearter fortløpende. Hovedtoneartene fikk numrene 1, 3, 5, 7, og de avledede tonearter 2, 4, 6 og 8.

I våre liturgiske bøker står det alltid et romertall foran hver melodi, det viser hvilken toneart melodien tilhører. Tonearten regnes fra slutningstonen, og denne er den samme for hovedtonearten og for den plagale toneart som er avledet av den. F. eks. er slutningstonen *d* både i 1ste og 2nen toneart.

Det er påfallende at det ikke ble dannet noen hovedtonearter hverken på c eller a, det moderne tonesystems utgangspunkter. Men musikkhistorien opplyser oss om at humanisten *Glarean* opptok a og c som hovedtonearter i systemet og derved avrundet og avsluttet det. Han kalte tonearten på a æolisk og den på c jonisk i sitt verk «*Dodekachordon*» som utkom 1547 i Basel.

Det er tre ting som definerer en kirketoneart, nemlig grunn-tonen (tonika,) dominanten og det toneområde melodiene bruker. Til enhver melodi hører de såkalte *kjernetoner*, tonika og dominant. Dvs. en dypere tone som især opptrer i begynnelsen og avslutningen av melodien: det er tonika. Og en høyere, som især gjør seg gjeldende i midten av melodien: det er dominanten.

Hva toneområdet angår, så er det slik at de *autentiske* melodier som regel beveger seg i oktavområdet over tonika, mens de *plagale* strekker seg fra kvarten (3dje tone) under tonika og opp til kvinten (5te tone) over tonika. Dette fører til at dominanten i de plagale tonearter kommer til å ligge lavere enn dominanten i de autentiske, selv om de har grunn-tonen felles. En annen konsekvens er at melodier som beveger seg under grunn-tonen og som ikke har langt fra tonika til dominant,

blir mer nedstemte i uttrykket enn deres parallelle autentiske melodier. For å forstå kirketoneartene, må en være oppmerksom på at de ikke, som i det senere tonesystem, skulle tjene som grunnlag for harmoniene, men utelukkende for melodiene. De er former som den enstemmige sang beveger seg i. Halvtonetrinnene i de forskjellige tonearter står på ulike steder, sluttvendingene er forskjellige fra hverandre, så det er innlysende at melodiene antar karakter etter den toneart de står i.

Den gregorianske sang er ifølge sitt vesen diatonisk. Kromatiske forandringer, som skulle komme til å spille så stor rolle i den senere musikk, forekommer bare i et eneste tilfelle: tonen h blir ofte senket til b. For øvrig kaltes vår h opprinnelig for b. Det å betegne tonene med bokstaver kom opp samtidig med oppstillingen av plagal-tonene, og den dypeste tone i 2nen toneart (den «hypo-doriske») ble kalt A. Så fikk de følgende navnene B, C, D, osv. Men da B ble senket en halv tone, måtte man skjelne mellom B quadratum (som vi har vårt oppløsningstegn fra) og B rotundum. Senere fikk bare sistnevnte betegnelsen B, og B quadratum ble kalt H. Derfor har vi den nåværende pussige omstilling av alfabetet: i lesning A, B, C, osv. og i musikken A, H, C, osv.

Den gregorianske sang holder seg innenfor området av manns-stemmens omfang, dvs. til de 14 tonene fra store A til enstrøkne G, men enkelte ganger forekommer også store G.

For å betegne tonehøyden bruktes til å begynne med en rød linje som tonen F ble notert på. Så kom en gul linje for tonen C. Dette var opprinnelsen til F- og C-nøkklene som vi har fremdeles. Men fra det 10de—11te årh. var notelinjenes antall blitt øket til fire. Når vi da nå vil syngte etter gregoriansk noteskrift, gjelder det å legge nøye merke til hvilken nøkkel det er som blir benyttet og på hvilken linje den er notert. En C-nøkkel først på notesystemet viser plassen til tonen c, og en F-nøkkel tonen f's plass. Men C-nøkkelen forekommer like ofte på 3dje som på 4de linje regnet nedenfra, sjeldnere på 2nen. F-nøkkelen står som regel på 3dje linje, men kan også finnes på 4de. Av dette fremgår det at notene ikke har faste plasser på notesystemet, men flytter etter nøkkelen og dens plass. Grunnen til at det brukes to forskjellige nøkler og at de skifter plass, er at man mest mulig vil få plasert notene innenfor de fire linjene og slippe å bruke mere enn én bilinje over eller under systemet. Gregoriansk noteskrift angir således ikke melodiens virkelige tonehøyde, i hvert fall ikke som noen regel. Mange melodier lar seg ikke syngte i det toneleie de er notert, men må transponeres lavere eller høyere.

Det er altså bare melodiens *intervaller* (toneavstander) noteskriften angir, og så må en selv finne ut en passende tonehøyde for de forskjellige melodier.

Siden skalaen inneholder syv toner og det teoretisk sett skulle være mulig å bygge en autentisk og en plagal toneart på hver av dem, ville vi altså få fjorten tonearter i det hele. I virkeligheten har vi bare åtte. Det kommer av at tonearter på skalaens tre siste trinn (A, H, C) ikke ville bli noe annet enn transponeringer av allerede bestående tonearter (nemlig dem på D, E og F) og således ikke ville få noen praktisk interesse. En liten forskjell er det riktignok på skalaene fra F til f og fra C til c, men den blir også ofte opphevet ved at H-en i den første senkes til B.

Det blir altså åtte tonearter vi har å gjøre med, og her skal vi gjengi dem med utheving av deres respektive tonika og dominant:

Moder Marie
des Anges
in memoriam

Mère Marie des
Anges sammen
med Sigrid Undset
som ofte bodde hos
dominikanerinnene
på Sankta Katari-
nahjemmet. Bildet
er fra sommeren
1947.

St. Olav har bedt meg skrive noen ord om Moder Marie des Anges, fordi jeg er en av dem som har kjent henne og stått henne nær så å si fra den første dag hun kom hit til Norge. Jeg gjør det så gjerne, men jeg føler og vet at min evne ikke når opp til min vilje. Ett er dog visst, hun har vært meg en god venn og trofast støtte i alle år, i gode så vel som i mindre gode dager, og det er få mienensker jeg har holdt så meget av som av Moder Marie des Anges.

Vi vet alle at det er Moder Marie des Anges som fremfor noen annen har fortjenesten av Sankta Katarinahjemmets tilblivelse og vekst fra den første spede begynnelse i 1928. Dette hjem, som for en vesentlig del er bygget opp på hennes storsinn og grenseløse godhet. Hun spurte ikke først og fremst etter de unge pensjonærers økonomiske resurser, den

sak fikk komme i annen rekke. Det som sto for henne som det viktigste, var å gi dem som virkelig hadde behov for det, et trygt og godt hjem i en atmosfære av tillit og gjensidig forståelse og godvilje.

Jeg, som var husets første pensjonær, og de andre fra den aller første tiden, vi som liksom så det hele innenfra, vi glemmer aldri for en utrolig kraft hun var, fysisk og psykisk. Hun hang i med allslags manuelt arbeide fra morgen til kveld, det var ikke den ting hun vek unna for. Likevel forsømt hun ikke de åndelige verdier, og hun fikk tid til å vareta kulturelle interesser, noe som blant annet hennes ukentlige franskaftener bærer vitnesbyrd om. Vi spurte undertiden hverandre: «Når sover hun vel egentlig?» Og slik god tid som hun hadde for oss! Alt kunne vi legge fram for henne, hun var så praktisk og klartskuede. Hennes intuisjon var forbløffende, hun hadde en merkelig evne til straks å trenge inn til selve kjernen av enhver sak. Og hun hadde humor. Hvor ofte har ikke hennes morsomme lille latter satt tingene på plass eller redusert en vanskelighet til dens rette dimensjon.

Hun hadde også en annen dyrebare evne som ikke er alle givet, den nemlig å gi enhver som banket på hennes dør følelsen av å være velkommen, å være nettopp den som hun særlig hadde ventet på. Der sviktet hun aldri.

De venner som Moder Marie des Anges vant seg, og de var mange, de ble hennes venner for livet. De måtte bli det, for hun var selv den personifiserte trofasthet. Det hun gikk inn for, holdt hun fast ved, det være seg en sak eller en person. — I de siste år var hun trett, men ikke livstrett. Til henne kom Døden som en venn, mens alle Søstrene sto samlet om hennes seng og istemte «Salve Regina».

Et virksomt og rikt liv er endt. Og alle vi som holdt av henne, unner henne den gode hvile. En skjønn sjel er nå der hvor den rettelig hører hjemme.

Martha Østensvig.

1ste toneart: d, e, f, g, a, h, c, d.

2nen toneart: a, h, c, d, e, f, g, a.

3dje toneart: e, f, g, a, h, c, d, e.

4de toneart: h, c, d, e, f, g, a, h (c).

5te toneart: f, g, a, h, c, d, e, f.

6te toneart: c, d, e, f, g, a, h, c.

7de toneart: g, a, h, c, d, e, f, g.

8de toneart: d, e, f, g, a, h, c, d.

De fire første tonearter er moll-preget, fordi avstanden fra første til tredje trinn i deres skalaer består av en liten ters (1 ½ tone).

De fire siste er dur-preget, fordi den samme avstanden utgjør to hele tonetrinn, eller en stor ters.

Til slutt noen ord om karakteren i de forskjellige tonearter. Den første er alvorlig og høytidelig og brukes ofte til store festdagers melodier, vi finner den f. eks. i inngangsversene til Alle Helgens-fest, Marias Opptagelse og til 4de Søndag i Advent.

Annen toneart har et andektig, noe melankolsk preg. Den egner seg til å uttrykke anger og ydmyk bønn, slik som vi hører det i sekvensen «Dies irae» og i Requiem-messens offertorium. Men den kan også uttrykke en dyp, alvorsfylt glede, som i Påskeliturgiens «Haec dies».

Den tredje toneart er kanskje den rikeste når det gjel-

der et mystisk-religiøst uttrykk. Vi finner den i melodier som «Te Deum» (første del), og i lovsangen til Påskelyset, «Exsultet».

Fjerde toneart har også noe av dette utgrunnelige, mysteriøse, og vi hører den i fastetidens gripende «Media vita» (Antifon i Kompletorium) og i Kristi Himmelfartsmessens Alleluia.

Så kommer de glade og triumferende tonearter. Femte toneart gir beundringsverdige uttrykk for glede, men også for fasthet og beslutsomhet i f. eks. Credo III, i Alleluia-partiet fra Messen til Marias Opptagelsesfest og i inngangsverset til Søndag — «Laetare».

Sjette toneart er liksom mildere og roligere i sin glede. Hør f. eks. på inngangsverset til Messen Hvitesøndag.

Syvende og åttende tonearter er lysende og sterke av håpefull forventning. De gir uttrykk til melodier som «Veni Creator», Påske-messens Alleluia, «Lauda Sion» og inngangsversene til Jul og Pinse.

De gamle kalte syvende toneart for «sonorus» og «angelicus» og den åttende for «lucidus» og «perfectus».

De to siste artiklene i denne serien vil behandle dirigering av gregoriansk sang («kironomi») og estetikken i gregoriansk sang.

Pater Thoralf Norheim, O.P.

UTLANDET:

VATIKANET

Pave Pius XII's påsketale.

Påskedags formiddag strømmet enorme folkemengder igjen til Petersplassen, og klokken 12 viste Paven seg i den midtre loggiaen på basilikaen og holdt en tale som ble kringkastet over atten nasjoners radiostasjoner. Etter å ha gitt sin faderlige hilsen til alle tilhørerne, talte han om Kristi oppstandelse og den avgjørende betydning denne historiske kjensgjerning har for verden av i dag. «Måtte troen bli levende i dere, og den faste overbevisning styrkes om at religionen er en uunnværlig betingelse for den virkelige fred. Bare en aktiv syntese av disse to ting kan frembringe løsningen på alle de store og små problemer som holder på å kvele menneskeheten.»

Pius XII henvendte seg spesielt til de forskjellige nasjoners ledere og anmodet dem om å bli Guds medarbeidere, å arbeide særlig for den internasjonale og nasjonale fred, å vie de sosiale problemer den største omsorg og legge an på å respektere og få andre til å respektere den menneskelige verdighet. Paven kom nærmere inn på aktuelle spørsmål og uttalte sin tilfredshet med at det hadde vært en avspenning i de mellomfolkelige forbindelser de siste ukene. Enkelte regjeringssjefer hadde utvist et velgjørende måtehold og han håpet inderlig det ville fortsette. Så nevnte han de moderne oppfinnelser og at han med beundring hadde fulgt mange av de resultater som vitenskapsmennene har oppnådd med radioaktiviteten. Særlig gledelig var det å se naturkreftene brukt til fredelige formål. Han ba de ansvarlige ha oppmerksomheten henvendt på bruken av atomkraften til kultivering av jorden så ernæringsproblemene kunne komme nærmere en løsning. Men han ba i forbindelse med atomkraften om at det måtte bli utvist stor forsiktighet og omtanke slik at naturens lover blir respektert på forplantningsområdet. I motsatt fall kunne verden gå mot en ødeleggelse av familien og ha grunn til å frykte en grusom hevn fra naturkreftenes side.

Paven avsluttet radiobudskapet idet han henvendte seg til alle syke, fanger, fattige, til dem som har mistet alt på denne jord. Han forsikrer dem om sin særlige omsorg. Så ga han velsignelsen *Urbi et Orbi* og mottok i flere minutter folke-mengdens hyldest.

Paven sender hilsen til katolske arbeiderorganisasjoner.

I en skrivelse som er undertegnet av Statssekretariatets substitut, Mgr. Dell'Aqua, har Pave Pius XII oversendt hilsener og lykkønskninger til de katolske arbeiderorganisasjoner i Italia i anledning av 10-års dagen for disses opprettelse. Paven sier at i vår tid kreves det solidaritet fra alle hvis den kristne lære skal kunne forsvares i arbeidets verden.

AFRIKA

Albert Schweitzer om de kristne misjonærer.

Legen og Nobelprisvinneren, som vel alle husker fra Norgesbesøket i fjor, har uttalt seg om Afrikamisjonen. «Under mitt lange opphold i Afrika har jeg sett misjonærenes arbeide på nært hold og lært å verdsette det meget høyt. Jeg betenker meg ikke på å si at uten det ville koloniseringsarbeidet

vært umulig. Aldri har misjonærenes arbeide vært så viktig som i dag.»

Mange konversjoner.

I året 1954 ble 282 000 afrikanere døpt av *De hvite fedre*. Katekumenens antall oversteg for første gang milliongrensen.

ARGENTINA

Kampen mot religiøs oppdragelse tar nye former.

President Perons regjering har bestemt at når skolene begynner igjen etter sommerferien som varer til 1. april, skal religionslærerne erstattes av såkalte «åndelige veiledere». Veilederne skal ha all sin oppmerksomhet vendt mot elevene, og disse skal oppgi om de har disiplinære vansker eller problemer i forbindelse med sine familier og sine miljøer, har undervisningsdepartementet bestemt. Veilederne må ha nær kontakt med de elever som melder fra om slike ting, avlegge besøk i hjemmene og anbefale den hjelp og den form for oppdragelse de anser for passende. Alle de opplysninger som elevene gir rådgiverne skal behandles konfidensielt og det skal ikke kunne pålegges straffer.

De argentinske biskoper bekrefter Kirkens rettigheter.

I et felles hyrdebrev som ble lest opp i alle argentinske kirker den 27. mars, fastslo biskopene Kirkens rettigheter, som nå i flere måneder er blitt systematisk overtrådt og miskjent av en totalitær regjering. Hvert kapittel i hyrdebrevet er et kategorisk svar på beskyldninger og insinuasjoner fra Perons regime, og fordømmer de skritt som det har tatt mot Kirken. «Kristus har betrodd Kirken å preke Evangeliet for alle nasjoner og forsvare dets innhold. Kirken er ikke en sekt som lever innenfor et tempels murer. Den har heller ikke noe politisk mål. Dens oppgave er å føre sjelene til Gud på deres ferd gjennom livet. Kirken er fullstendig uavhengig av sivile myndigheter. Den har en naturlig rett og frihet til å lære videre den åpenbarte sannhet, meddele sakramentene og utøve enhver aktivitet som er forbundet med dens misjon. Den religiøse oppdragelse av ungdommen på hvilken som helst skole er underlagt Kirkens autoritet og inspeksjon. Kirken har rett til å eie alle de midler som er nødvendige for at den kan nå sitt mål.»

Hyrdebrevet er ikke blitt nevnt i landets presse og radio.

BELGIA

Ingen avspenning i striden om skolene.

Regjeringen Van Acker later til å være blitt betenkt etter demonstrasjonene den 26. mars. De hadde nok ikke ventet en slik folkemengde og en så resolutt oppreden. Til og med venstrepartiene begynner å føle seg urolige på grunn av det stadig større skille mellom katolikkene og deres motstandere, og mellom flamlendere og vallonere. Det blir etter hvert tydelig at det er undervisningsministeren som er opphavet til den kraftige eksplosjonen, enda han blir betraktet som moderat av venstrepartiene.

Det antydes to løsninger: Regjeringen må vise seg villig til virkelig å snakke og også la de andre få snakke ut, eller også får den gå. Hvis den går med på forhandlinger, bør den være oppmerksom på at den selv har lagt hindringer i veien for en fri og naturlig samtale. Fortsetter den å være umedgjørlig og steil, vil de kristne ta imot utfordringen og fortsette kampen. — Dette syn fremsettes i det venstreorienterte ukeblad «La Relève».

Det er ikke første gang i historien at de belgiske katolikker kjemper for retten til å ha katolske eller som de kalles, frie skoler, på like fot med statens. Fra 1847 til 1879 hadde de liberale fått opphevet understøttelsen til de katolske skoler og undertrykket religionsundervisningen. I 1884 fikk katolikkene flertall ved valgene og gjenopprettet skolene. Den uavhengighet som de dengang vant overfor statens skoler og retten til å ha sine egne skoler på like vilkår er fastslått i artikkel 17 i den belgiske konstitusjon. De har derfor full rett til å protestere mot den nåværende regjeringens urettferdige behandling.

CHINA

Den katolske befolkningen holder stand mot religionsforfølgelsen.

En fransk jesuitt, pater Burgaud, som har bodd i Shanghai i 33 år, uttalte i februar i år at de kinesiske katolikker forblir trofaste mot Kirken trass i den «usynlige» forfølgelsen de er utsatt for. Pateren fortalte at så lenge han var i China utdelte han i alminnelighet 1 000 kommunioner hver søndag og omkring 300 på hver av de andre dagene. I en gruppe på

BØNNENS APOSTOLAT

Bønneintensjoner for april og mai er som følger:

April: For de prester og ordensfolk som arbeider på ungdommens religiøse oppdragelse. — For de kristne som lever blant buddhister.

Mai: At vi må høyakte jomfrueligheten, som det sømmer seg for kristne. — Om flere kall blant Filippinenes befolkning.

10 000 personer hvorav 500 var ansatt i statens tjeneste, undertegnet ikke en eneste noe papir mot kirken, enda de var blitt utsatt for hardt press av de kommunistiske myndigheter. Så sent som i fjor var det mange av dem som arbeidet for regjeringen som ikke betenkte seg på å stå opp kl. 5 om morgenen for å gå til messen før de begynte på kontoret.

DE FORENTE STATER

De geistlige og legmannsapostolatet.

Det utvises stor interesse for legfolkets virksomhet fra prestenes side i USA. Et stort antall prester abonnerer på de blader som blir utgitt av legmannsapostolatet. Dette apostolat medfører naturlig nok store farer, og medlemmene får slett ikke alltid oppmuntring i sitt arbeide. Men stort sett kan det sies at forbindelsene mellom prestene og de legfolk som går inn for apostolatet, gir grunn til optimisme.

FRANKRIKE

Ny prior i Le Saulchoir.

P. Forestier O.P., som hittil har vært prest for de franske katolske speidere, er utnevnt til prior i det kjente dominikaner-kloster Le Saulchoir, hvor det nå jevnt er norske studerende.

Katolsk litteraturpris.

Den franske forfatteren *Paul-André Lesort*, er blitt tildelt den såkalte «store katolske litteraturpris». Han er den første som får denne nyopprettede franske pris. Forfatterens siste bok heter «Le vent souffle où il veut,» (Vinden blåser hvor den vil), men prisen er gitt ham for hans litterære produksjon i sin helhet. Lesort, som er 40 år gammel, er tilknyttet det kjente pariserforlag Editions du Seuil.

INDOCHINA

Kristne flyktninger i Sør-Vietnam.

Fra Ke-Sat, det betydeligste katolske sentrum i det apostoliske vikariat Haiphong, har den katolske befolkningen flyktet med sin sogneprest, og slått seg ned lenger syd. De fraktet klokken i sognekirken med seg, og uten å la seg kue av motgang og vanskeligheter, er de gått i gang med å bygge både kirke og beboelseshus på det nye sted. Kirken får samme navn som den de kom fra, og klokken har de altså med seg.

ITALIA

Ny ordengeneral for dominikanerne.

Dominikanernes generalkapitel har vært forsamlet i Roma i nærvær av kardinal Piazza, og har utnevnt pater Michel Browne til ny ordengeneral. Med Pave Pius XII's samtykke ble han med en gang innsatt i sin nye stilling som skal vare i 12 år.

Pater Browne er født i Irland i 1887. Han har studert i Irland, Roma og Freiburg, og i 1925 ble han utnevnt til professor ved Collegium Angelicum i Roma hvor han foreleste i 25 år og dessuten hadde mange viktige oppdrag. I 1951 ble han kalt av Pave Pius XII til å være *Magister Sacri Palatii*. Dermed ble han «pavens spesielle teolog» og fortlørlig. Samme år ble han teologisk rådgiver ved Det pavelige statssekretariat, og har fra da av bodd i Vatikanet. Ved siden av dette har han hatt en hel rekke tillitsverv.

JUGOSLAVIA

Tito og religionsforfølgelsen.

Myndighetene i «folkerepublikken» Makedonia, som er en del av Jugoslavia, har befalt generalvikaren for Skoplje, Mgr. Turk, og en av prestene samme sted, å forlate bispedømmet innen 24 timer. De styrende i Jugoslavia er i det siste blitt enda strengere overfor Den katolske kirke, og kritikken har særlig gått ut over Mgr. Cekada, biskop av Skoplje. Biskopen og de to prestene som nylig er utvist, er meget avholdt, også blant de ortodokse og muhamedanerne. Den ortodokse kirke i Makedonia blir stadig mer stemt for en forening med Roma. Regjeringen er klar over dette forhold, og har ikke ventet med å gripe inn. Da nyheten om de to presters forvisning ble kjent av befolkningen på stedet, forårsaket det den største harme og sorg både hos katolikken og de troende fra andre konfesjoner.

KOREA

Kirkens framtid.

Mgr. Thomas Quinlan, apostolisk delegat i Korea, har uttalt seg forhåpningsfullt om Kirkens framtid der. Bl. a. sa

han at det foregår en bemerkelsesverdig religiøs utvikling i landet, og Den katolske kirke blir stadig mer elsket og respektert. En hel del koreanske familier er blitt katolikker etter krigens slutt, og det er nå et stort behov for prester og religionslærere. De kongregasjoner som hittil har arbeidet i landet, kan ikke overkomme mer, så hvis andre religiøse samfunn vil reise dit, kommer de til å få oppleve stor fremgang for Kirken. Det trenges skoler og sykehus, og det har aldri før vært så stor religionsfrihet som nå. Mgr. Quinlan sa også at Det marianske år hadde hatt stor virkning i Korea.

SPANIA

Den katolske kirke og fagforeningene.

Mgr. Pildain, biskop på Kanariøyene, har skrevet et hyrdebrev som har sirkulert hemmelig i Spania og som ikke er nevnt med et ord i landets presse. Det handler om de spanske arbeideres fagforeninger, og biskopen sier klart og tydelig at de ikke er i overensstemmelse med Kirkens sosiale lære. Kirken i Spania har forholdt seg fullstendig taus overfor dem og mgr. Pildain mener det kan misforståes og tas som en godkjenning. Men de er fagforeninger bare i navnet, de hverken representerer eller forsvarer arbeidernes lovlige rettigheter og interesser. De er påtvunget av staten og er meget upopulære.

Biskopen begynner hyrdebrevet med å referere til et foredrag holdt av en kjent spansk sosiolog, jesuitten Brugarola, på Leo XIII's sosiale institutt. «I Spania mener staten at arbeidslivet og dets forordninger ikke bør overlates til dem som selv er engasjert i det, betingelsene skal ikke kunne stilles av arbeidernes representanter. Det er staten, nærmere bestemt arbeidsdepartementet som skal gjøre det.» Biskopen går grundig gjennom de pavelige rundskriv og fremholder at både Kirkens lære og naturloven sier noe annet.

SVERIGE

Kapellet i Västerås.

Skuespilleren Rolf Sand er nylig kommet hjem fra Sverige og forteller han har besøkt den nye katolske kirken i Västerås litt syd for Stockholm. I utkanten av byen i et moderne boligkompleks er det i en av kjellerne innredet et vakkert kapell, som på grunn av den underjordiske beliggenheten kan synes som moderne form for katakomber. To jesuitt-patres er stasjonert der, og den ene tar seg særlig av flyktningene på stedet. Med tiden er det meningen det skal bygges ny, stor kirke i Västerås.

SØR-AFRIKA

De katolske skoler alene mot diskrimineringen.

Fra 1. april i år overtar den syd-afrikanske stat skolene for de innfødte, med unntagelse av de katolske som vil forsøke å fortsette, enda all offentlig støtte blir fratatt dem. Alle de andre misjonsskolene opphører. Hensikten med den nye skoleordningen er å gi staten monopol på all undervisning av de innfødte. Disse vil bli holdt atskilt fra de hvite da de ansees for mindreverdige individer, og oppdratt etter statens raseprinsipper. For tiden er det 950 000 innfødte elever i Sør-Afrika fordelt på 5 000 skoler.

Den reformerte nederlandske kirke godkjenner regjeringens skolepolitikk, og finner til og med teologiske grunner som rettfærdiggjør den. Det skal finnes beviser i Bibelen på at

OSLO	
<i>Wittusen & Jensen a.s</i>	
Trykkeri — Kontorrekvisita — Systemer	
<i>a.s Rørlegger</i> Tlf.: 42 41 75 — 42 41 56	
Hausmangt. 16, Oslo	
Utfører nyanlegg, omlegninger og reparasjoner	

den sorte rase står under den hvite og vil også bli frelst av Kristus på en egen måte! Mgr. Whelan, erkebiskop av Bloemfontein, har gitt følgende erklæring i et hyrdebrev: «Man kan ikke bebreide oss at vi ikke vil begå selvmord, selv om administrasjonen ønsker det. Den katolske kirke kan like lite gi avkall på sin oppdragergjerning som på sin eksistens. Kirkens holdning betyr ikke fiendskap mot regjeringen. Men de siste skolelover kan vanskelig unngå å komme i konflikt med det guddommelige bud som Kirken har fått om å preke Evangeliet og lære alle folkeslag.»

Det katolske ukeblad *La Croix du Sud*, har satt igang en innsamling til skolene. Allerede dette år trenges 1.5 millioner kroner.

TSJEKKOSLOVAKIET

Uhyggelige tall om religionsforfølgelsen.

Alle klostrene i Tsjekkoslovakia — over 300 — er stengt av kommunistene. Halvparten av 4 000 ordens- og sekular-

prester er i arbeidsleirer, 313 prester er i fengsel. Av landets 9 biskoper sitter 4 innesperret, 2 er deportert og 3 er under bevoktning i sine boliger. Av 11 katolske universiteter er de 10 stengt og den katolske presse er forbudt.

Avisen «Nova Mysl» beklager seg allikevel over at det ikke lykkes å gjennomføre gudløsheten. Ikke før har partimedlemmene avsverget religionen før de besøker kirkene i nabolikdistriktet. Avisen skriver også at det er for mange pilegrimsferder, for mange kirkeinnvielser som sjenerer innhøstningene og hindrer en fullstendig utnyttelse av maskinene, styrker den religiøse ideologi og åpner veien til overtro og «mørkesyn».

TYSKLAND

Institutt for studier av konfesjonelle spørsmål.

Benediktinerpatrene i klostret Niederaltaich i nærheten av Augsburg, ofrer seg spesielt for det økumeniske arbeide. Redaktøren av tidsskriftet «Una-Sancta», pater Sartory, har

ARENDALE		
<p>Adel Ellefsen Aut. Installasjonsforretning Tlf. 1756 - Arendal - Tlf. 1756</p>		<p>H. C. HANSEN & SØNN Brød og kaker</p>
FREDRIKSTAD		
<p>Brødr. Syversen BENSIN & OLJE CO. Fredrikstad Tlf. 5920 Tønsberg » 12371</p>		<p>KJØP HOS VÅRE ANNONSØRER</p> <p>Glassmester HANS ANDERSEN Østregt. - Arendal Tlf. 1725</p>
<p>FREDRIKSTAD BYGNINGS- ARTIKKELFORRETNING Byggevarer - Jernvarer Malerverer</p>		<p>Østlandsk ELEKTRISK 1/2 — Lys - kraft - varme - kjøling Radio</p>
<p>AUGUST HANSEN Murmester & Entreprenørforretning Telefon 1359</p>		<p>C. HANSSENS TRYKKERI OG BOKBINDERI Fredrikstad</p>
<p>BRYNILDSSENS FABRIKKER Drops og Mineralvann</p>		<p>FREDRIKSTAD MEIERI</p>
<p>BJØRNULF-FOTO-KINO Alt i foto. Utleie av kulturfilm og filmapparater. Tlf. 1921</p>		<p>S. Larsen & Co. Møbelforretning Nygårdsgaten - Fredrikstad</p>
<p>O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Tlf. 22 85 - 22 86</p>		<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller Mek Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for et- hvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler.</p>

nettopp grunnlagt et katolsk institutt for studier av konfessionelle spørsmål. Der vil bl. a. også bli organisert felles retter for katolikker og protestanter.

I Düsseldorf har det vært en jødisk-kristen sammenkomst. 25 katolske, jødiske protestantiske professorer har drøftet forskjellige spørsmål. Rabbineren Geis fra Karlsruhe talte

om den religiøse fare som muhamedanismen representerer i Afrika og Asia og sa at samarbeidet mellom jøder og kristne av den grunn burde styrkes og utvides. Professor Nielen, katolsk teolog fra Frankfurt, fremhevet likhetspunktene mellom kristendommen og jødedommen og mulighetene for samarbeide.

 <p>Peter M. KOLDERUP Strandgaten 60 Glass - Porselen - Stentøy</p>	<p><i>Kjøp hos disse kjente Bergensfirmaer</i></p> <p>1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel BERGEN Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11482</p>	
 <p>ALT i kontormøbler og stålrørutstyr</p> <p>Didr. Andersen & Søn A/s Telgr.: Glas BERGEN Tel.: 15090</p>	<p>Jakob L. Berstad KONTORUTSTYR BERGEN - OSLO</p>	<p><i>Gode kjøtt og pølsevareer fra</i> <i>J. Aug. Bye & Opdahl & Co.</i></p>
 <p>T. Beyer BOK-OG PAPIRHANDEL AKSJESELSKAP Strandgt. 4 - Telefon 15020 - Bergen</p>	<p>Kunststopperiet «Special» Torvalm. 1 (Harbitz hus) Tlf. 15892 <i>Broderi Service</i> Hullsøm - Navning - Knapper - Broderier Klubb- og firmamerker - Oppmasking - Fanajakker monteres</p>	
<p>L. W. TORNØE 1/5 Papirhandel BERGEN</p>	<p>Manufakturvarer - Sengeutstyr SVERRE W. MONSEN Bergen</p>	<p>EGON JOHANNESSEN & CO. A/S Poteter - Grønnsaker - Frukt Engros Rikstelefon 16 809 Postboks 315 - BERGEN</p>
<p>Brødr. Krebs Børste & Penselindustri Telefon 11317 - Bergen</p>	 <p>All slags skadeforsikring</p>	
 <p>Echo's Papirhandel Bergen NYGARDSGT. 4</p>	<p>ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14110 Telegramadresse: «Kjell»</p> <p>Sølv for alle anledninger Theodor Olsens Efff. JUVELER SMASTRANDCT 4 Bergen</p>	

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

UTNYTT KAFFEN BEDRE!

Melitta

KAFFETRAKTER
og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

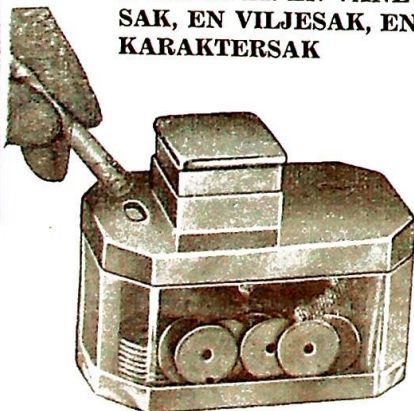
NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi
den tidligere
adresse!

All slags forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Als Norsk Frø

Vi leverer alt
De trenger til Deres hage

Oslo - Stavanger - Bergen - Trondheim

G. GALLIGANI

PRYD- OG BRUKSKUNST

OSLO

E. Sunde & Co. Ltd.

Alt i rørbransjen

Oslo

ØKONOM Centralopvarmning

Inneh.: Trygve A. Engh

Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp
Varmtvann — Olje — Stoker
Fyring — Kjelerep. — Ettersyn

WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

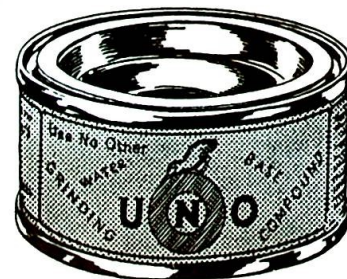
JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventfler